

Дмитренко А.В., доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна

e-mail av_dmitrenko@ukr.net

ORCID 0000-0003-3304-8652

Кравченко О.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування, Сумський державний університет, м. Суми, Україна

e-mail e.kravchenko@uabs.sumdu.edu.ua

ORCID 0000-0001-5927-8814

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ

***Анотація.** Досліджується сутність понять цифровізація та диджиталізація. Цифровізація розглядається як технічний процес переведення аналогової інформації у цифровий формат, що дозволяє зберігати, обробляти та передавати дані в електронному вигляді. Диджиталізація, у свою чергу, передбачає стратегічну трансформацію бізнесу та суспільства завдяки використанню цифрових технологій. Дослідження також присвячені порівняльному аналізу стану та тенденцій диджиталізації українського бізнесу із зарубіжними країнами. Розглядаються основні напрямки цифрової трансформації в Україні та світі, а також визначаються ключові відмінності та схожості.*

Метою дослідження є комплексне дослідження процесів цифровізації та диджиталізації обліку, визначення їхньої ролі у розвитку бізнесу в Україні та порівняння із світовими тенденціями. Результати дослідження можуть стати основою для розробки стратегій цифрової трансформації обліку, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності українських підприємств у глобальному контексті.

***Ключові слова:** диджиталізація, диджиталізація обліку, зарубіжний досвід, облік, цифровізація.*

Dmytrenko A.V., Doctor of Economics, Associate Professor, Professor of the Department of Finance, Banking and Taxation, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», Poltava, Ukraine

Kravchenko O.V., Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Sumy State University, Sumy, Ukraine

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE STATE AND TRENDS OF DIGITALISATION OF ACCOUNTING WITH FOREIGN COUNTRIES

***Abstract. Introduction.** The essence of the concepts of digitalisation and digitisation is explored. Digitalisation is considered as a technical process of converting analogue information into digital format, which allows data to be stored, processed and transmitted electronically. Digitisation, in turn, involves the strategic transformation of business and society through the use of digital technologies. The research also focuses on a comparative analysis of the state and trends of*

digitalisation of Ukrainian business with foreign countries. The main directions of digital transformation in Ukraine and the world are considered, and key differences and similarities are identified.

Large companies are already using artificial intelligence for data analysis and blockchain for information security. In the future, most processes will likely be automated, and accountants will focus on strategic issues. Only then will it be possible to fully utilise all the advantages of digital accounting.

The research focuses on the digitisation process of Ukrainian businesses, which has gained significant momentum in recent years, especially after the start of the full-scale invasion, when companies were forced to quickly adapt to new challenges and conditions.

***Purpose.** The aim of the study is to comprehensively examine the processes of digitalisation and digitisation of accounting, determine their role in the development of business in Ukraine and compare them with global trends.*

***Results.** The results of the study can serve as a basis for developing digital transformation strategies for accounting aimed at increasing the competitiveness of Ukrainian enterprises in a global context.*

***Conclusions.** Therefore, the study examines the stages of digitalisation implementation in Ukrainian enterprises are considered. Particular attention is paid to the specifics of Ukrainian business, in particular the challenges that enterprises face during digital transformation.*

***Keywords:** digitalisation, digitalisation of accounting, foreign experience, accounting, digitalisation.*

JEL Classification M 41

Постановка проблеми. Сучасний розвиток суспільства характеризується активними посиленнями процесу диджиталізації, або цифрової трансформації, яка охоплює практично всі сфери життєдіяльності. Диджиталізація стає ключовим чинником прогресу, трансформуючи не лише економічні процеси, а й суспільні взаємини, спосіб життя та мислення людей. Україна зараз перебуває на етапі активного становлення та розвитку диджиталізації, яка прийшла на зміну епосі ІТ-індустрії. Цифрові трансформаційні процеси вже зараз кардинально змінюють економічну структуру країни, сприяючи виникненню нових можливостей для бізнесу, підвищенню ефективності виробництва та покращення якості надання послуг. Однак ці зміни не обмежуються лише економікою – вони впливають на всі аспекти суспільного життя, формуючи нові стандарти комунікації, освіти, охорони здоров'я та соціальної взаємодії. Українське суспільство поступово адаптується до цифрових інновацій, що відкриває нові перспективи для розвитку. Зокрема, зростає популярність електронної комерції, цифрові платежі, хмарних технологій та автоматизації процесів. Для подальшого успішного розвитку необхідно активізувати зусилля

держави, бізнесу та громадськості, щоб забезпечити доступність цифрових технологій для всіх верст населення та створити умови для їх ефективного використання. Загалом, Україна демонтує високий рівень інтернетизації, близько 80% населення має доступ до інтернету, що створює сприятливу основу для розвитку цифрових технологій та інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями в своїх працях процесу диджиталізації підприємницької діяльності займається Коробка С. В. [3], удосконалення бізнес-процесів та їх оптимізацією займаються Гусева О. Ю. та Легомінова С. В. [4, с. 33-39], розвиток цифрової економіки до 2030 року у своїх дослідженнях детально розкривають Фіщук В., Матюшко В., Чернів Є. [5], в свою чергу Тетерятник Б. С. досліджує процеси диджиталізації всієї господарської діяльності [7], але на сьогодні гостро стоять питання процесу диджиталізації обліку на підприємствах, на що і спрямовані дослідження в публікації.

Формулювання цілей дослідження. Метою є комплексне дослідження процесів цифровізації та диджиталізації обліку, визначення їхньої ролі у розвитку бізнесу в Україні та порівняння із світовими тенденціями. Результати дослідження можуть стати основою для розробки стратегій цифрової трансформації обліку, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності українських підприємств у глобальному контексті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна стає одним із лідерів у Східній Європі з розвитку блокчейн-технологій та цифрових валют. Країна активно використовує потенціал криптовалют та децентралізованих фінансів, що відкриває нові можливості для інвестицій та розвитку фінансової інфраструктури. [1, 2]. Незважаючи на виклики, Україна проводить активно розвиватися у напрямку цифрової трансформації, прагнучи досягти рівня розвинених зарубіжних країн. Для цього необхідно збільшити інвестиції в цифрову інфраструктуру, підвищити рівень цифрової грамотності серед населення та бізнесу, а також розвивати освітні програми для підготовки кваліфікаційних фахівців у сфері цифрових технологій [6].

Держава підтримує цифровізацію через програму «Industry 4.0», яка спрямована на цифрову трансформацію виробництва та підвищення конкурентоспроможності німецької економіки. Німеччина також активно інвестує у розвиток цифрової інфраструктури, включаючи 5G-мережі, що робить її одним із ключових гравців у глобальній цифровій економіці. Додатково можна визначити, що всі три країни – Польща, Франція та Німеччина – активно працюють над підвищенням кібератак, що є критично важливим аспектом у цифрову епоху. Вони також співпрацюють на міжнародному рівні, зокрема в рамках Європейського Союзу, для розробки спільних стандартів і регуляцій у сфері цифрових технологій. Це дозволяє їм не лише зберігати лідерські позиції, але й слугувати прикладом для інших країн, які прагнуть досягти успіху у цифровій трансформації (табл. 1).

Таблиця 1 Порівняння диджиталізації бізнесу України з зарубіжними країнами

Критерій	Україна	Польща	Франція	Німеччина
Рівень інтернетизації	80%	90%	92%	95%
Обсяг електронної комерції	\$5 млрд (2023)	\$20 млрд (2023)	\$120 млрд (2023)	\$100 млрд (2023)
Фінтех-сектор	Monobank, PrivatBank	BLIK, mBank	Lydia, PayFit	N26, Wirecard
Використання хмарних сервісів	Середнє	Високе	Високе	Дуже високе
Інвестиції у цифрові технології	Низькі	Середні	Високі	Дуже високі
Державна підтримка	Програма "Дія"	Інвестиції у 5G	Програма "France 2030"	Програма "Industry 4.0"
Рівень автоматизації виробництва	Низький	Середній	Високий	Дуже високий
Цифрові державні послуги	Розвиваються	Розвинені	Розвинені	Дуже розвинені
Підготовка ІТ-кадрів	Дефіцит кваліфікованих працівників	Середній рівень	Високий рівень	Дуже високий рівень

*Власна розробка автора [6, 11]

Україна має значний потенціал для цифрової трансформації, однак наразі відстає від таких країн, як Польща, Німеччина та Франція. Це відставання обумовлено низькою факторів, серед яких, недостатні інвестиції в цифрову інфраструктуру, нижчий рівень цифрової грамотності населення, а також обмежена підтримка з боку держави [11]. Досвід Європейських країн може стати корисним орієнтиром для України. Вони демонструють, як системна державна підтримка, інвестиції в інфраструктуру та розвиток цифрової грамотності можуть призвести до стрімкого прогресу в цифрові трансформації. Україна має всі можливості для того, щоб стати одним з лідером цифрової економіки у своєму регіоні, проте для цього необхідні послідовні дії та стратегічне планування [8]. Порівняльні статистичні дані з диджиталізації цих країн зображено в таблиці 2.

Таблиця 2 Порівняльно статистичні дані

Показник	Україна	Польща	Німеччина	Франція	Примітки
Індекс цифрової економіки та суспільства (DESI, 0-100)	45.2	58.7	78.9	74.3	Німеччина лідирує за інтеграцією цифрових технологій
Частка компаній, що використовують AI (%)	15%	28%	45%	40%	Україна відстає, але швидко розвиває AI-стартапи
Інтернет-покриття населення (%)	82%	92%	98%	95%	В Україні високий ріст мобільного інтернету (4G/5G)
Витрати на диджиталізацію (% ВВП)	2.1%	3.2%	4.0%	3.7%	Польща активно інвестує в IT-інфраструктуру
Індекс електронного урядування (0-1)	0.68	0.85	0.93	0.90	Німеччина має найрозвиненіші держпослуги онлайн
Частка e-commerce у загальних продажах (%)	9.5%	16.3%	21.0%	18.8%	Франція має потужний ринок онлайн-торгівлі
Індекс кібербезпеки (GCI, 0-100)	70.5	83.4	91.2	87.6	Україна покращує захист від кібератак
Підприємства з CRM-системами (%)	35%	52%	75%	70%	Німеччина лідирує у використанні CRM
Рівень цифрових навичок населення (%)	62%	74%	88%	82%	Україна має високий потенціал IT-фахівців
Кількість IT-стартапів (тис.)	2.1	3.8	6.5	5.2	Польща швидко зростає у сфері технологій

*Власна розробка автора [6, 11]

Німеччина – демонструє найвищі показники за всіма критеріями. Беззаперечний лідер у диджиталізації, особливо у сфері електронного урядування, кібербезпеки. Франція – поступається Німеччині, але має сильні позиції в e-commerce та цифровій інфраструктурі. Польща – демонструє швидке зростання, особливо у сфері IT-стартапів і хмарних технологій. Україна – відстає через війну, але має високий потенціал у розвитку IT-сектору, кібербезпеки та найвищий ріст інвестицій у диджиталізації (+24% з 2023 року) (рис. 1).

Рисунок 1 - Індекс цифрової економіки та суспільства

*Власна розробка автора [2]

Ця діаграма наочно демонструє внесок кожної з чотирьох країн у розвиток цифрової економіки та суспільства, а також дозволяє оцінити їхній відносний рівень диджиталізації. Кожна країна має свої сильні сторони та виклики, пов'язані з цифровою трансформацією, що впливає на загальну ефективність

їхньої економіки та якість життя громадян. Україні варто прискорити темпи трансформації, щоб наздогнати європейських лідерів (рис.2).

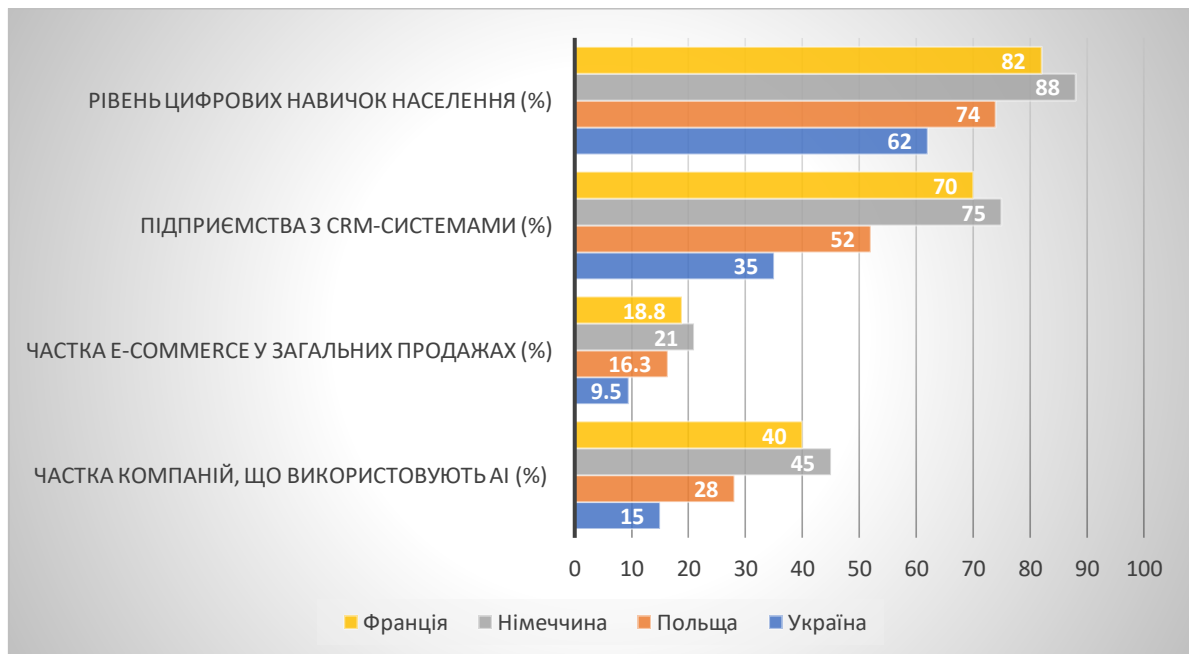

Рисунок 2 - Показники цифрового розвитку

*Власна розробка автора [5]

Діаграма демонструє ключові показники цифрового розвитку чотирьох країн. Рівень цифрових навичок населення. Німеччина – є лідером, за цим показником, що свідчить про високий рівень цифрової грамотності серед громадян. Франція – йде другою, демонструючи добре розвинену систему цифрової освіти. Польща – показує середній рівень, але з позитивною динамікою. Україна відстає, що може бути пов'язаною з обмеженим доступом до цифрових освітніх ресурсів у деяких регіонах. Для підвищення конкурентоспроможності Україні необхідно інвестувати цифрову освіту та навчання.

Частка підприємств із CRM-системами. Німеччина лідирує, що свідчить про високий рівень автоматизації бізнес-процесів. Франція – також демонструє високі показники, особливо в сфері обслуговування клієнтів. Польща – має середній рівень, але швидко розвивається. Україна – відстає, що може бути пов'язано з меншою доступністю CRM-рішень для малого бізнесу.

Впровадження CRM-систем може значно підвищити ефективність українських компаній. Частка e-commerce у загальних продажах. Німеччина має найвищий показник, що відображає розвинуту культуру онлайн-покупок. Франція є другою, з потужним ринком електронної комерції. Польща – демонструє швидке зростання, особливо серед молоді.

Україна відстає, але має великий потенціал для розвитку. Україні варто розвивати інфраструктури e-commerce та підвищувати довіру до онлайн-платежів. Німеччина є лідером у використанні AI, особливо в промисловості та логістиці. Франція активно впроваджує AI у фінанси та маркетинг. Польща демонструє зростання, але ще відстає. Україна – має обмежене використання AI через нестачу інвестицій. Для розвитку AI-технологій України потрібно державі програми підтримки та інвестиції. Ця діаграма наочно показує, що цифрова трансформація – це ключ до економічного зростання, і Україні варто прискорити темпи розвитку в цій сфері [9].

Коротко розглянемо інформацію про одні з найпопулярніших бухгалтерських програм, які рекомендуються до практичного застосування на підприємствах України.

Xero є хмарною бухгалтерією, яка дозволяє вести облік фінансових операцій, створювати рахунки та автоматично синхронізувати дані з банківськими рахунками.

QuickBooks є однією з найпоширеніших бухгалтерських програм для малих та середніх підприємств. Вона надає можливість вести облік грошових транзакцій, створювати рахунки, виписки та фінансові звіти. QuickBooks (Intuit) – використовують для малих бізнесів, ФОПів, стартапів. Перевагами є зручний мобільний додаток, низьку вартість, простий інтерфейс. Недоліки – менше функцій для складного обліку, обмежена підтримка українських податкових норм.

Wave - це безкоштовна бухгалтерська програма, яка дозволяє вести облік фінансів, створювати рахунки та вести контроль над грошовими транзакціями.

Це онлайн-бухгалтерська програма, яка призначена для малого бізнесу та самостійних підприємців.

FreshBooks призначений для фрілансерів та малих бізнесів. Ця програма надає можливість створювати рахунки, відстежувати витрати та моніторити грошові потоки. Це хмарна бухгалтерська програма, яка призначена для самостійних підприємців, малого бізнесу та фрілансерів.

Zoho Books - це хмарна бухгалтерська програма, яка дозволяє вести облік грошових транзакцій, автоматизувати роботу з рахунками та витратами. Це хмарна бухгалтерська програма, розроблена компанією Zoho Corporation. Вона спрямована на автоматизацію бухгалтерського обліку та фінансового управління для малого бізнесу. Zoho Books пропонує ряд інструментів, що дозволяють користувачам виписувати рахунки, вести облік витрат, відстежувати рахунки-фактури, управляти запасами, оплачувати рахунки та багато іншого.

Microsoft Dynamics 365 Finance є підприємницькою платформою, яка надає інструменти для фінансового управління та обліку грошових потоків. Microsoft Dynamics 365 Finance - це інтегрована хмарна платформа для управління фінансами та бухгалтерського обліку, яка розроблена компанією Microsoft. Ця програма входить в склад сімейства продуктів Microsoft Dynamics 365, яке об'єднує різні рішення для автоматизації різних бізнес-процесів.

Sage 50cloud – використовують для малого і великого бізнесу та для тих, хто потребує стабільного бухобліку з хмарним доступом. Перевагами такої програми є хмарний доступ, простий інтерфейс, підтримка української локалізації. Недоліками є обмежені можливості для великих підприємств та платна підтримка. Це бухгалтерська програма, розроблена компанією Sage Group. Вона спрямована на малі та середні підприємства, надаючи їм інструменти для ефективного ведення бухгалтерського обліку та фінансового управління [10]. Sage 50cloud є однією з популярних програм для обліку та фінансового управління, використовуваною багатьма компаніями по всьому світу

Висновки та перспективи подальших розвідок. Облік переживає справжню революцію – від ручного заповнення журналів до хмарних платформ,

які аналізують дані у реальному часі. Цифровізація облікових процесів дозволила перевести документообіг у електронний формат, що значно прискорило роботу бухгалтерії. Але справжні зміни почалися з диджиталізацією, коли облік перестав бути просто фіксацією операцій, а став потужним інструментом для прийняття управлінських рішень.

Українські компанії вже активно використовують сучасні облікові системи. Перехід на електронні каси, автоматичне формування податкових звітів, інтеграція з банківськими сервісами – це лише початок. Однак порівняно з європейськими країнами, де облік повністю цифровий і взаємопов'язаний з усіма бізнес-процесами, ми ще відстаємо.

Головні проблеми – це дорожнеча якісного програмного забезпечення, необхідність паралельного ведення паперового обліку та брак кваліфікованих фахівців. Особливий виклик для обліку – це кібербезпека. Фінансові дані стали головною мішенню для хакерів, тому компанії змушені інвестувати у захист інформації. Крім того, змінюється сама професія бухгалтера – замість механічного заповнення форм фахівці тепер мають аналізувати дані та давати стратегічні рекомендації.

Тому, державі необхідно дещо зробити допомогу у цифровій трансформації обліку через розвиток електронних податкових сервісів, спрощення законодавчих вимог та підтримку навчальних програм. Впровадити єдиний цифровий простір для обліку, за прикладом країн ЄС, це могло б стати потужним поштовхом для українського бізнесу. Цифровий облік – це не просто зручність, а необхідність для конкурентоспроможності.

Література:

1. Стаття Віце-прем'єр-міністра цифрової трансформації Михайла Федорова. 2021, URL: <https://www.rv.gov.ua/news/cifrovizaciya-ce-postupove-peretvorennya-usih-derzhavnih-poslug-na-zruchni-onlajn-servisi> (дата звернення 16.01.2026).
2. Стаття асистенки проекту «Індекс реформ» Аліни Круп'яник. 2022, URL: <https://voxukraine.org/tsyfrova-ekonomika-ukrayiny-osnovni-factory-rozvytk> (дата звернення 17.01.2026).

3. Коробка С. В. Диджиталізація підприємницької діяльності. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна» 2021, URL: <https://periodicals.karazin.ua/economy/article/view/17619> (дата звернення 17.01.2026).
4. Гусєва О. Ю., Легомінова С. В. Диджиталізація – як інструмент удосконалення бізнес-процесів, їх оптимізація. *Економіка. Менеджмент. Бізнес* 2018, № 1. С. 33-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecmebi_2018_1_7 (дата звернення 18.01.2026).
5. Фіщук В., Матюшко В., Чернев Є. Україна 2030е – країна з розвинутою цифровою економікою. Український інститут майбутнього. 2020. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html> (дата звернення 18.01.2026).
6. Що таке Диджиталізація бізнесу та які переваги вона надає? 2023. URL: <https://voodooecom.com/business-digitization-e-commerce/> (дата звернення 18.01.2026).
7. Тетерятник Б. С. Диджиталізація в контексті візуалізації господарської діяльності. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/> (дата звернення 19.01.2026)
8. Просте про складне «Диджиталізація як неминучий процес прогресивного розвитку української економіки». 2021. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/news/prosto-pro-skladne-didzhytalizatsiia-iak-nemynuchy-protses-prohresyvnoho-rozvytku-ukrainskoi-ekonomiky> (дата звернення 18.01.2026).
9. Що таке SAP: все, що потрібно знати. URL: <https://www.oneservice-consulting.com/blog/sap-5/shcho-take-sap-10> (дата звернення 05.02.2026).
10. Огляд бухгалтерського обліку Sage 50cloud – менше адміністраторів, більше автоматизації, отримуйте гроші швидше та будьте спокійні з Sage 50cloud. URL: <https://ciroapp.com/uk/sage-50cloud-accounting-review/> (дата звернення 05.02.2026).
11. Тенюх З.І., Пелех У.В. Диджиталізація бухгалтерського обліку в Україні: стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. (дата звернення 05.02.2026)

References:

1. Fedorov M. (2021). *Stattia Vitse-premier-ministra tsyfrovoi transformatsii*. URL: <https://www.rv.gov.ua/news/cifrovizaciya-ce-postupove-peretvorennya-usih-derzhavnih-poslug-na-zruchni-onlajn-servisi>.
2. Krupianyk A. (2022). *Stattia asystenky proektu «Indeks reform»*. URL: <https://voxukraine.org/tsyfrova-ekonomika-ukrayiny-osnovni-factory-rozvytk>.
3. Korobka S. V. (2021). *Dydzhytalizatsiia pidpriemnytskoi diialnosti*. Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu imeni V. N. Karazina seriia «Ekonomiczna». URL: <https://periodicals.karazin.ua/economy/article/view/17619>.

4. Husieva O. Yu., Lehominova S. V. (2018, January). *Dydzhytalizatsiia – yak instrument udoskonalennia biznes-protsesiv, yikh optymizatsiia. Ekonomika. Menedzhment. Biznes.* URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecmebi_2018_1_7.
5. Fishchuk V., Matiushko V., Cherniev Ye.(2020). *Ukraina 2030e – kraina z rozvynutoiu tsyfrovoiu ekonomikoiu.* Ukrainyskyi instytut maibutnoho. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>
6. *Shcho take Dydzhytalizatsiia biznesu ta yaki perevahy vona nadaie?* (2023). URL: <https://voodooecom.com/business-digitization-e-commerce>.
7. Teteriatnyk B. S.(2018). *Dydzhytalizatsiia v konteksti vizualizatsii hospodarskoi diialnosti.* URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/03>.
8. *Proste pro skladne «Dydzhytalizatsiia yak nemynuchy protses prohresyvnoho rozvytku ukrainskoi ekonomiky».* (2021). URL: <https://financial.lnu.edu.ua/news/prosto-pro-skladne-didzhytalizatsiia-iak-nemynuchy-protses-prohresyvnoho-rozvytku-ukrainskoi-ekonomiky>.
9. *Shcho take SAP: vse, shcho potribno znaty* (2025). URL: <https://www.oneservice-consulting.com/blog/sap-5/shcho-take-sap-10>.
10. *Ohliad bukhhalterskoho obliku Sage 50cloud – menshe administratoriv, bilshe avtomatyzatsii, otrymuite hroshi shvydshe ta budte spokiini z Sage 50cloud* (2025). URL: <https://ciroapp.com/uk/sage-50cloud-accounting-review>.
11. Teniukh Z.I., Pelekh U.V. (2022). *Dydzhytalizatsiia bukhhalterskoho obliku v Ukraini: stan ta perspektyvy rozvytku.* Ekonomika ta suspilstvo. № 41.